

Вітюк І.В.

*студент 1-го курсу факультету адвокатури
Національний університет «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ АДВОКАТУРИ В ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ

сучасний стан правового статусу людини в Україні у різних сферах соціального життя свідчить про недосконалість та розбалансованість механізму забезпечення прав і свобод людини. Проголошення особистих прав і свобод людини та громадянина є важливою, але не єдиною ознакою правопорядку у суспільстві. Необхідно крім всього створити відповідні умови для реалізації прав і свобод, що повинні забезпечуватися надійною системою їхніх гарантій.

для надання можливості користуватися всіма правами та свободами людини і громадянина держава повинна забезпечити реалізацію конституційних прав і свобод, створити відповідний механізм їх гарантування. Основним елементом цієї системи є гарантії, які являють собою цілу низку конкретних засобів, завдяки яким стає реальним ефективне здійснення громадянами своїх прав і свобод, їх охорона та захист від правопорушення. Головне їх призначення полягає в забезпеченні всіх і кожного рівними правовими можливостями для набуття, реалізації, охорони та захисту суб'єктивних прав і свобод.

роль і значення гарантій прав і свобод особи визначається тим, що вони є важливими чинниками в економічній, політико-правовій, культурній та інших сферах життя суспільства, які створюють умови для реальної можливості здійснення прав і свобод особи.

отже, підставою для обрання теми, що стосується прав і свобод людини та громадянина, є те, що вони, хоча і закріплені конституцією України, належним чином не реалізуються, а у багатьох випадках порушуються. Внаслідок цього ми маємо високий рівень злочинності та корупції й низький рівень законності і правопорядку в державі.

серед юридичних засобів захисту прав людини чільне місце належить адвокатурі. Свідченням цього є те, що на 8-му конгресі ООН було прийнято спеціальний документ: «основні положення

про роль адвокатів».

Забезпеченню належного рівня захисту покликані сприяти приписи «основних положень», які стосуються загальних обов'язків адвокатів. в них, зокрема, зазначено, що обов'язками адвокатів є: консультування клієнта про його права і обов'язки; надання допомоги клієнту законним способом і здійснення певних дій для захисту його інтересів; надання клієнту допомоги в судах, трибуналах, адміністративних органах.

важливі постанови вміщено у «основних положеннях» щодо забезпечення доступності юридичної допомоги, яку покликані надавати адвокати. а саме: обов'язок державних органів гарантувати реальний і рівний доступ до адвокатури для усіх осіб, які проживають на її території, зокрема, забезпечити фінансування юридичної допомоги незаможним людям. особлива увага приділяється проблемам забезпечення адвокатської допомоги у кримінальному провадженні. Підкреслюється, що держава зобов'язана гарантувати кожній людині право на адвокатську допомогу у разі її арешту, затримання або обвинувачення у кримінальному злочині, зокрема, забезпечити доступ до адвоката не пізніше 48 годин з моменту арешту або затримання, фінансувати послуги адвоката, якщо людина не має необхідних засобів для її оплати; створити умови для зустрічей адвоката з особою, яка затримана, заарештована або перебуває у тюрмі, без перешкод і цензури.

Головна соціальна місія, фундаментальне призначення адвокатури — це захист прав людини. дане положення має бути основоположним у вирішенні проблеми досконалого функціонування цього надзвичайно важливого правозабезпечувального інституту.

Фактична реалізація та надійна захищеність прав людини — найвищий критерій гуманності, прогресивності, «якісності» адвокатури (а, отже, як і соціальної ефективності інших юридичних інститутів, що входять до складу певної національної системи державної правоохоронної діяльності та державного правового захисту). Будь-які системи організації та діяльності адвокатури, що існують нині у різних країнах, будь-які пропозиції щодо їх поліпшення, удосконалення мають оцінюватись саме під кутом зору їх здатності забезпечити права людини.

Питання захисту прав і свобод людини і громадянина на сьогодні є важливою проблемою внутрішньої та зовнішньої політики

усіх держав світової спільноти. Поступове утвердження на міжнародному рівні ідеї про людину як вищої соціальної цінності, процес розвитку міжнародних стандартів з прав людини, підвищення ролі та значущості міжнародних механізмів у їх забезпеченні дозволяють зробити висновок про формування у сучасний період ще одного виду прав людини — права на міжнародний захист.

міжнародні документи про адвокатську діяльність передбачають, що уряди країн повинні гарантувати ефективну процедуру і працюючий механізм для реального й однакового доступу до адвокатів усім особам, які мешкають на їхніх територіях. серйозні вимоги на рівні світових стандартів висувають до осіб, котрих допускають до надання правової допомоги.

З вище зазначеного випливає, що головне призначення адвокатури — захист прав людини, надійність та фактична реалізація цього захисту, який є найвищим критерієм ефективності, прогресивності, визначає «якість» адвокатури, яка безумовно виступає одним з основних засобів захисту прав людини.